

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izkromi posebnih dni po praznikih, ter voja po pošti prejema se avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje in učiteljskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemani za četrt leta 3 gld. — Za oznako se plačuje od četrtstopne petit-vrste 6 kr., če se enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Národna zmaga na slovenskem Štajerskem.

Vesela je novica, ki nam jo je včeraj telegraf prinesel od milih slovenskih bratov na spodnjem Štajerskem. Vsi kmetijski okraji slovenskega Štajerja so narodno volili. Ne le, da smo Slovenci dozdanje poslanske sedeže obdržali, pridobili smo tudi poslednjega na nemški meji, v mariborski okolici. Vseh osem poslancev, katere moremo v današnjih razmerah dobiti, dobili smo.

Slovenski Štajer je osvetlil svoje lice, čast naredil slovenskemu imenu, in zopet pred svetom izjavil, da Slovenec ne pusti svoje narodnosti, nego da hoče ostati veren sin velike rodbine slavjanske, in da kot tak terja narodne pravice za sebe in rod svoj, katere mu po Begu in naturi in zakonu gredo.

Veselim se tembolj, da se je naš prosti slovenski narod po spodnjem Štajerskem tako odločno in izključivo odzval klicem slavjanske zavednosti in narodnega ponosa, ker je ta narodni odziv prišel naravnost iz naroda samega, iz prvotne prave njegove moči. Nikoli namreč, kar so volitve, nij bilo od narodne strani tako malo agitacije, kakor zdaj, tako da smo se uže bali apatije. Ali ta apatija je bila le navidezna. Vspeh kaže, da so volilci ne le skoro polnoštevilno na volišče prišli, temuč tudi narodno glasovali kljubu pritisku, kakor ga more delati le vladajoča stranka, in ga je tudi v obilnej meri delala.

Najbolj nas veseli sijajna zmaga obeh slovenskih kandidatov v mariborski okolici. V tem okraju so bili za nas vedno najhujši boji. Pri prvih volitvah sta bila voljena dva Nemca, pod Belkredijem leta 1866 dva Slo-

venca (dr. Vošnjak in dr. Dominkuš), pod Beustom leta 1867 smo bili padli, in prišla sta dva silno huda, in za ves spodnji Štajer organizatorno jako škodljiva nemška agitatorja Brandstetter in Seidl na vrh, in v mnogih trudnih volilnih bojih smo se merili z njima. Brandstetterja smo vrgli še le, ko se je sam pred celjsko poroto pokazal v pravej podobi, Seidla stoprav letos, včeraj. Oba sta politično uničena za vselej, obeh padec pričuje, da premore vstrajnost in ideja slovenska več, nego vsa nepoštena silovita sredstva, s katerimi sta ta dva človeka znala nekaj časa večino mariborskega okraja za nos voditi.

Iz ljutomerskega in ptujskega okraja, kjer je zavesten narod, nijmo družih poročil pričakovali, kakor tako ugodne. Isto tako smo se zanašali na dokazano disciplino volilcev savinjske doline, in jednoglasnost volitve v Brežicah nam bodi prorok, da ta okraj odslej ostane jednoglasno slovensk. Pa tudi, da so Slovenjgradčanje izvolili odločnejšega narodnjaka dr. Šuca, nego se je kazal kompromisni kandidat Šmidt, ker se je ta mej volilno agitacijo baje sumljivo obnašal, nam le ugaja. Strinjamo se torej s trižaškimi Slovenci, kateri nam denes telegrafirajo: „živeli štajerski Slovenci!“

Nasi bratje na Primorskem.

Iz Trsta 10. sept. [Izv. dop.]

Kadar je navdušenje ponehalo, kadar se je vse v svoje pravilno stanje povrnilo in so se duhovi umirili, tedaj je dobro, da se omenja še jedenkrat uzrokov, kateri so pozvali, ako tudi le za jeden trenotek in v katerikoli cilj, ono navdušenje, ali z družimi besedami, ono izvenredno stanje. Mi mislimo tu onih demonstracij udanosti do hiše Habsburžanov

in avstrijskega državljanstva, katere so se vršile brezizjemno v vseh okrajih zedinjenih treh provincij Tržaške, Goriške in Istre ob priliki letošnjega rojstvenega dne našega presvitlega cesarja. Ako se pomisli, da mej prebivalstvom, broječim 560.000 duš, kolikor jih šteje Primorska, je nad tri petine Slavjanov, kakor kaže i statistika, mora se takoj priznati, da so veljale one tako nepričakovane, soglasne in iz lastnega nagiba izvirajoče demonstracije malo več, nego mnogo družih jednake vrste, katere nam more novošegua povestnica predočiti. —

Ne zdi se nam potreba onih uzrokov razmotravati, kateri so napatili jeden del italijanskega novinarstva v Trstu, Gorici in Istri, da je vse te imenovane demonstracije zamolčala, da so se vse pregledale in na tihem minole, in so jih časopisi kraljevine italijanske popolnem ignorirali. Možno je, da ne sodimo krivično, da je ono časopisje zategadelj molčalo, ker nema dopisnikov v slavjanskih pokrajinah.

Pa naj si bode to uže kakor hoče, istina je, da so imele te izredne demonstracije udanosti za vladajočo hišo, tako velikansk pomen, da sodimo za potrebno, to stvar nekoliko razmotravati, kajti te demonstracije vršile so se ravno letos na predvečer rojstvenega dne našega cesarja v vseh onih pokrajnah slavjanskega Primorja, kjer se govori oni moževski jezik, akopram v raznih narečjih, kateri se čuje od makadonskih mej gori do Labe in Visle, od Adrije gori do Urala. Še zdaj, ko to pišemo, dohajajo nam od raznih krajev Primorske poročila o imenovanih demonstracijah, katera se vsa v tem strinjajo, da so bile demonstracije prostovoljne in celokupne.

A kako je bilo mogoče, da se je to na

Listek.

Zaklad pomorskega razbojnika.

(Po Fr. Gorstičkerji.)

Tretje poglavje.

Na sledu.

(Dalje.)

„Na Reconocido pa tudi nij mogel v tem času priti,“ pravi stari kapiten, — „ker so bili moji delavci noč in dan na njej, in akopram so ladijo po dnevi sem in tja na jeden trenotek zapustili, tačas se vendar nij upal na njo; to pa dobro vem, da so moji delavci po noči na njej spali, ker sem jim še moral staro jadro posoditi, da so si nekakov šator iz njega naredili, ker nijso radi v notranjej ladiji spali.“

„Kakov ropot je pa to v onej sobi?“ vpraša kapiten Nuestre Sennore, poslušajoč zmedenim glasovom, ki so od tod prihajali.

„Mislim da nič,“ odgovori starec, „morda nekaterim vino uže po glavi razsaja, — a naši kozarci so pa popolnem suhi,“ — zvonec prime ter požvenkja — „sploh pa moramo kaj skieniti. Jaz sodim, da je najboljše, ako postavimo na ladijo stalno stražo, da ali sennora ujamemo, ali se pa preverimo, da je iskanje tam zaman. Caramba, kapiten, dobra kupčija je bila to, ako bomo na ladiji skriven zaklad našli!“

„No, od tega bi se še odračunilo, kar vladi pristuje,“ se ta smehlja; „a za boga, ne prodajajmo preje medvedove kože, da jo bodedo dobili, — oj sennorita, kakov ropot pa je bil to v sprednej sobi; pa vsaj moji ljudje, kojim sem ukazal sem priti, ne delajo nemira?“

„Ne, sennor capitano!“ smehlja se mlada deklica, ki je ravno vstopila, — „je le stara pravljica o pošastnej ladiji, — vsaj veste kaj!“

„O Reconocido?“ vsklikne starec skočivši

kvišku, — „caramba! katerega je pa denes?“ — „Osmega, in nihče se tega nij domislil!“ pravi mladi oficir in tudi hitro vstane — „a kaj pa je z ladijo, Marequita?“

„O nič, don Edoardo!“ smeje se lepa deklica, — „jeden pomorščakov je prišel v tem hipu v gostilno in prisga pri vsem kar mu je sveto, da zopet straži na starej piratskej ladiji, — da je videl luč in prikazen — no pa vsaj veste, da je denes obletnica od onega dogodka.“

„Sennores! takrat je pa več nego le pravljica, mislim!“ pravi kapiten Nuestre Sennore, vzame klobuk in se tudi dvigne. „Oprostite nas, sennoriti, moramo iti. — za vruga, prikazen, — in denes je obletnica — a strašiti je pričelo zgodaj, vsaj je ura še komaj jednajst!“

„Še ne, sennor,“ reče mladi oficir, „a kaj nam ukažete?“

„Kaj mislite, sennor,“ odgovori odločno

tak način izvršilo? — vprašali bodo valjda nekateri izmed naših čitalcev.

Prav lahko, nato odgovarjamo, ker smatrali se morajo vse one demonstracije za neizogibno reakcijo ali nasprotni učinek, ki izvira iz naroda samega, Bile so nekov odgovor na druge demonstracije, ki so se v nekej drugej deželi vršile, iz katere se je hotelo na šim bratom prekmorskim, ne da bi se znale razmere, in to, da živi na Primorskem nad tri petine Slavjanov, usiliti neka ljubzen, ki je pa nemogoča, če uže radi drugega ne, vsaj radi plemenne razlike. Veliko je nepremagljivih mrzkostij; a one mrzkosti, ki imajo svoj vzrok v plemennej razliki, te se ne dajo nikakor zatajiti; to znati morali bi vnuki vojnikov „Lega lombarda“, ako niso spomina čisto izgubili. Mi Slavljani pa imamo dober spomin, kar zadeva naše zgodovine; a naj bi pa bili tudi vse pozabili, ostala nam bila bi še svest naše narodnosti, katera se od dne do dne bolj oživlja ter se ne kaže le v mestih, temuč tudi v priprostih kmetijskih srcih. Naj časopisje neke narodnosti govori kar mu drago, resnica je, da je tržaškim, goriškim in istranskim Slovincem avstrijsko državljanstvo velikega pomena. Kajti ono pomeni ohranjenje njih narodnosti, ono spoštuje ali bode spoštovalo njih tradicije, njih šege in vse kar je kateremu narodu sveto. To nas je tudi napotilo da denes, ko je uže po 18. avgustu toliko dnij minolo, govorimo zopet o onih demonstracijah, katere so se vršile na predvečer rojstvenega dne našega cesarja po vseh pokrajinah Primorske, kjer se od Judrije na italijanskej meji doli do najmanjše vasi ob Kvarneru slavjansko govori. Te demonstracije so pa za nas tem večje važnosti, ker je v našo največjo radost, kakor od svojih dopisnikov vemo, naša trobojnica, belo-višnjevo rudeča zastava letos povsod zraven slavne državne in cesarske rodovinske zastave vihrala. To pomenja, da kakor država o našej dokazanej udanosti ne more dvomiti, tako tudi mi Slavljani čutimo, (izjemši nekaterih pomot mož, kateri se morajo pa od krone razločevati) da je naše varstvo ona dinastija, katerej smo uže toliko stoletij zvesto udani. Naj neko časopisje v našej bližini samostalnost uže večkrat imenovanih demonstracij oporekava, mi se ne brigamo za to, kajti znamo, da je to njih slaba navada. Nam zadostuje, da si neustrašeno v obraz gledamo in da moremo reči: razumeli smo se. Jedinimi smo vsi od Drave do Adrije, bratje smo

vsi. S temi besedami navdušeno pozdravljamo vse naše brate v Trstu, Gorici in Istri. Ž.

Iz Bosne in Hercegovine.

Kakor „Fremdenblatt“ poroča, bode se glavni poveljnik Filipović 28. t. m. preselil z glavnim stanom iz Sarajeva na avstrijsko mejo v Brod, ker je tu zveza z Dunajem lažja, in ker more od tod vsem vojnim oddelkom v Bosni ukazati lažje razpošiljati. — Znano je, da je to bilo prej uže kot gotovo poročano.

Iz Dunaja se v „P. L.“ telegrafira, da letos naša vojska ne bode operirala čez Sarajevo ven, in da bode en cel vojni oddelek nazaj pozvan. Prvo je verjetno, ker zima uže nij daleč, a drugega ne verjamemo, ne kaže, da bi bilo resnici podobno.

Iz Prizrena se javlja, da tako zvana „albanska liga“ gospodstvuje popolnem. Najmenj 8000 mož je poslala v gore Javorske bosenskim turškim vstašem na pomoč. Lokalna turška vlada je tam popolnem ob vso moč prišla. 12 000 turških rednih vojakov je sicer v spodnjej Albaniji, ali so popolnem nezanesljivi za vlado, ker dolgo uže niso plače dobili.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. septembra.

Na Dunaji je bil 10. t. m. **minister-ski svet** zaradi železnice Sisek-Novih, a se nij nič sklenilo, kjer magjarski ministri so proti, češ, da bi bilo to zidanje brez dovoljenja magjarskega parlamenta „neustavno“.

Češki „Narodni listi“ prinašajo volilni oklic takozvane svobodomiselnih stranke češke. Pravi se v njem, da so dozdanji zastopniki, govorniki iz deželnege zbornice, le gledali na to, kako bi dve tretjini prebivalcev vse dežele, Čehe, narodno zatirali in oškodovali; da si so se ti „ustavna“ stranka zvali, vendar jim nij bilo nič mar, da bi vsaj iz onih kalij, ki so uže v februarnej ustavi, vzgajili kako ustavno svobodo.

Magjari se uže upirajo ali „puntajo“. Kakor namreč organ skrajne levice „Egyertetes“ poroča, je prebivalstvo v Debreczinu tako razkačeno zaradi mnogih izgub Debreczinskega polka „v bosenskej mesnici“, da je moral tamošnji mestni glavar v Pešto iti po nauke, kako se ima vesti. Magjarski listi so dolgo hujskali.

Vnanje države.

Iz **Belgrada** se poroča v „Pol. Corr.“, da je Rusija pregovorila Srbijo, naj svoje narodne vojske tako dolgo ne razpušča, dokler se ne naredi mirne razmere na balkanskem

poluotoku. Rusija je obljubila potrebnih denarnih podpor. Mej tem se je Srbija branila izprazniti one bolgarske kraje, katere ima zasidene, tako dolgo, dokler se oficijalno Bolgarska ne ustanovi.

V ruskih novinah čitamo, da je Beaconsfield obetal nekaj **Mithada** paši, da ga bode na turški sultanski prestol povzdignil, ako se potem Turčija popolnem Angležem uda. Mithad je torej zaroto delal, da bi celo sultansko famulijo uničil ali iztrebil. Zarad tega je bil iz Turčije zapoden, in zarad tega je jasno, zakaj ga sultan ne vzame nazaj v milost, da si prosijo zanj vsi turkoljubi.

Iz **Londona** se poroča 12. septembra: Reuterjevo agentstvo poroča iz Carigrada 11. t. m.: Porti se je poročilo, da Salisbury najbrž ne bode pristopil k nasvetu, kateri je Nemčija vladam izročila, naj skupno porti priporoče izvršitev berlinske pogodbe. — Anglija se torej zopet izolira.

Iz blažene **Spanije**, dežele zarot in revolucij, se zopet enkrat poroča, da so v Sevilji našli novo zaroto na korist federativne republike. Zapri so nekaj ljudij in zaplenili nekaj „važnih“ papirjev.

Dopisi.

Iz **Ljubljane** 11. sept. [Izv. dop.]

(Druga deželna učiteljska skupščina v Ljubljani.) (Dalje.) Gospod Kuhar, kot prvi in jedini govornik proti predlogu učitelja Škrbinca, poučarja v več, nego pol ure trajajočem govoru nasledice, katere ne bodo izostale, ako se ta predlog učitelja Škrbinca potrdi. On pravi mej družim: „Deželna učiteljska skupščina naj preudari, kolikošne krivice bi se narodu slovenskemu s tem predlogom zgodile. Zdaj, ko je ljudstvo jedva postalo novejši šoli nekoliko prijaznejše, zdaj, ko je njegovo upiranje proti novejši šoli se ponehalo, zdaj naj bi učitelji sami kaj takega ukrenili, kar bi celi narod najnevarnejše razburilo. Narod plačuje preko velikanskih družih davkov, veliko tudi za šolo, on se za njo žrtvuje. Gospoda! ne kratimo mu teh malo pravic, kar jih še ima! ne kratimo narodu pravic, ako mu uže njegovih bremen olajšati ne moremo. Pomislite, kako bi mesto ljubljansko protestovalo zoper to, ako bi se mu hotela pravica vzeti, definitivne učitelje imenovati. Ako se to ne sme zgoditi v oziru na Ljubljano, še menj pravice imamo, celi slovenski narod tako strašno žaliti.“

In ali zahteva sprejem tega predloga morebiti korist šole in učiteljev? Gospoda! verujte mi, da ne! Šola in učitelji bodo na

fregatni kapiten, „so li vaši tesari ta večer, ki je v celem mestu na tako slabem glasu, ostali na ladiji?“

„Tesari?“ smeje se stavec, „ti ne bi bili ostali tam, ko bi vsakemu obljubil zlato žago, — o! ti so tako gotovo na suhem, kakor zdaj le mi, in čudim se le, da mi to preje na um nij prišlo.“

„Dobro!“ pravi na to kapiten. „Potem pa tudi nij dvomiti, da je Tenares, komur ste vse povedali, uvidel, da mu je nocoj, ali pa nikdar več možno ono izvršiti, kar si je bil sklenil. A k sreči pripravljen sem, — moja dva čolna sta na prostoru za izkrcevanje, popolnem sta oborožena, in v desetih trenutkih sem pri vraku; preje pa bode naznanilo znamenje, kojega moji pomorščaki poznajo, kaj imajo storiti, in prišli nam bodo, kolikor hitro bodo mogli veslati kmalu drugi štirje na pomoč. V morskato gubo nam ne more še podgana, toliko menj kakov čoln ubegniti; jedina

nevarnost bode, ako bode ubežnik nam hitel na suho priti, ker nij dvoma, da se bode najpreje semkaj obrnil. Ako nam bode mogoče čolnov od Nuestre Sennore pričakati, potem ne bode mogel nam petá odnesti, zato bodem jaz vsekako z jednim čolnom pazil mej vrakom in suhem, ako bi ga uže mej potom ne srečali, kar mi je pa težko verjeti.“

„Sennor, kako bi pak bilo, ako grem jaz v svoj čoln, ki leži ravno mej hišami, torej v onej črti, po katerej bode mahnil, ako bode hotel na suho priti?“ pravi mladi oficir.

„O, na vsak način, ako imate kakov čoln, in hočete volontirati,“ pohiti se kapiten odgovoriti; „vsekako je naloga vsacega jakega pomorščaka, da se udeleži uničenja tega krvavega pirata; in potem pa tudi mine pet tre notij, predno da morem tja veslati; — je li popolnem opravljen?“

„Remena prinesli so tu gori, a v dveh minutah smo vsejedno lahko na potu.“

„Bueno, — in vi, kapiten?“

„Moj čoln je tudi tukaj,“ odgovori stavec, „in zabranil mu bodem z don Edoardom vrnitev na suho, — če je vam tako ljubo.“

„Popolnem; na svidenje torej, moja gospoda, — in premislite, da mi je vse na tem, da dobimo vraga živega v pest; umoril mi je dva brata, ter je pobil žene in otroke le zato, da nij nikakovih prič zoper njega, in pri večnem Bogu, nij zaslužil smrti vojaka, — a zdaj na delo!“

Don Olinda, kapiten fregate Nuestra Sennora, hitel je iz hiše, mej tem, ko je drugi kapiten s svojimi pomorščaki na pristanje letel, in je mladi oficir ukazal svojim ljudem, ki so bili v pristranici, naj ga tu čakajo, sam pak je šel iskat v svoje stanovanje par pištol. Kmalu potem se je vrnil, poslal svoje pomorščake na čoln, in je sam le še čakal, da bi se od Manuele poslovil.

Tudi vseh drugih gostov lotil se je mej

slabšem, ako se bode začelo ljudstvo zopet protiviti šoli in zabavljati učiteljem. Kje pa bode potem samostalnost učiteljev, ako dobi okrajni, oziroma deželni šolski svet pravo, učitelje definitivnim imenovati, v roke, ali bode sploh kateri učitelj smel reči, da je definitivni? Doslej je bil definitivni učitelj še dosti samostalen, vsaj mu vsaki inšpektor, ki dotičnega učitelja morda iz malih vzrokov nij mogel videti, nij mogel tako hitro in lahko škodovati. In kaj bode potem? Gospóda moja! „aus dienstesrücksichten übersetzt“, to se bode glasilo, ako dobi deželni šolski svet uže imenovano pravo! potem ne bode stalnih učiteljev, terorizirali se bodo, ker to nam je vsem znano. Učiteljske, zdaj še dosti povoljne razmere se bodo temeljito na slabše zasuknile, in pri tem ne bo trpel učitelj sam denarno in drugače, ako se bodo večna preseljevanja godila, nego — kje pa bode potem natančnost službenega poslovanja?

G. Škrbinec pravi, da kr. šolski svet izvoli si vedno le take učitelje za definitivne, ki so dobri organisti. Da! to je pregreha! Jaz sem pa dozdej vedno le slišal, da je dobro, če človek več zna, več ve. Ako bi se iz tega vzroka hotelo narodu vzeti najvažnejših njegovih pravov, da! čemu pa je godba na učiteljskih pripravnicah — obligaten predmet? čemu smo pa denes dopoludne sklenili, da se ima otroke v šoli petja iz not podučevati? Ali nij samo naučno ministerstvo uvidelo, ka učitelj mora znati godbo, in je vsled tega v lanskem letu razposlalo okrožnico, v katerej poudarja gojitev godbe in petja po deželi, in da imajo šolske oblasti učitelja pri tem njegovem delu podpirati? (Prvosednik Pirker čutil se je zdajci zadetega, in nij si mogel kaj, da ne bi zmotil govornika z besedami: der inspector hat den orgeldienst am lande nicht zu überwachen! — no čudno bi bilo potem na Kranjskem, ker kolikor ima inšpektorjev šolskih, toliko jih tudi o godbi nič ne razume, — jeden je bolj suh, kakor drugi!) G. Kuhar nadaljevaje: „Naučno ministerstvo je zahtevalo, da naj šolske oblasti podpirajo učitelja pri izvrševanju godbe, ono je celo določno v omenjenej okrožnici poudarjalo, da se ima dati onim učiteljem prednost, ki so godbe zmožni. Mi naj bi pa iz tega vzroka narodu jedno njegovih najvažnejših pravov vzeli? Ne, gospoda! Kakor iz navedenih vzrokov bodem jaz proti temu glasovitemu predlogu glasoval, tako menim tudi, da bode cela sl. skupščina storila.“

tem časom splošni nemir; zato so hiteli vsi z kapitenom Olindo k nabrežju, kateri je, jedva tja dospevši, zagnal kvišku dve plavo goreči krogli, in je temu signalu takoj jedna v luki ležečih ladij z enakim znamenjem odgovorila. Čisto naravno je torej, da se je gostilna sennore Fostero popolnem izpraznila.

Mlademu možu tudi nij bilo treba dolgo ljubice čakati, ker ga je ta valjda uže sama iskala; hitro stopi k njemu in položivša svojo roko v njegovo, reče:

„Edoardo, meni je denes uže celi dan tako tesno, — čutila sem zlo, a nijsem ve dela mu imena, — zdaj mi je znano, — po daš se nocoj v nevarnost, katera je večja, nego ti sodiš.“

„In ako bi me stalo moje življenje, z veseljem bi zdaj umrl, ker zdaj vem, da je tudi ono tebi drago!“ vsklikne mladi mož in poljubi radostno njeno roko.

„O, ne govori tako,“ prosi deklica, „s

Za predlog potegovali so se znani velikonemci Wisjak, Pirker in drugi. Pirker (mlajši) iznašel je, da nekateri udje krajnega šolskega sveta morajo na mesto svojega imena, — „križec“ tja postaviti, — zato se morajo vse pravice kr. š. svetu oropati. „Die herren wissen wol, was ein kreuzchen zu bedeuten hat“, — pristavil je ta mož razžaljivo. Seveda plavokrvnemu baronu dolenskem, — Tauffererja mislim jaz, — temu pedagogičnemu poslancu kranjskega deželnega zbora nij dalo mirovati, da ne bi tudi svojega glasu povzdignil za predlog. Mož je bil kakor bi bil baš iz škatljice zlezal, — pa kako krasne „kotelete“ ima! Da, to je baron! No, pozabiti ne smem tudi nekoga Jeršeta, — je tudi učitelj — ki je, govoreč za predlog, dejal, se ve da nemško: „krajnemu šolskemu svetu se mora vzeti to pravo, zato, ker je še nema dolgo, in se bode kmalu utolažil in pozabil, da je je kedaj imel!“

Da je učitelj Grkman tudi govoril za predlog, ume se, — on je le hotel, da bi se kr. š. svetu v Ljubljani to pravo pustilo, — ker udje njegovi znado se vsi, prav vsi podpisati. Učitelj Linhardt je še navzočnim povedal, da občine ne plačujó same učitelja, zato kr. š. svet ne sme imeti nobednih pravov. Pri glasovanju bil je predlog višnjegorskega učitelja, naj se krajnemu šolskemu svetu pravica, učitelje definitivne imenovati, vzeme, in to pravo odda okrajnemu, oz. deželnemu šolskemu svetu. **sprejet**, in sicer so za predlog glasovali učitelji: Pirker, Sima, Wisjak, Cerer, Kuster, Raktelj, Erker, Lavrič, Drganec, Jerše, Taufferer baron, Golmajer, Perne, Kavčič, Škrbinec, Jeglič, Koncilija, Rupnik, Lunder; Proti predlogu so glasovali: Kuhar, Govekar, Levičnik, Zarnik, Vavken, Franc Raktelj, Trojan in Praprotnik.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— (Deželni zbor kranjski) se je 12. t. m. z navadnimi formalnimi oficijalnimi ogovori (katere priobčimo jutri) odprl. Druga seja bode v pondeljek.

— (Iz Trsta) nam je došel včeraj ta-le telegram: Živeli slovenski Štajerci! Okraji Maribor, Celje, Ptuj, Brežice, Ljutomer, Slovenjgradec, pa 12. september 1878 delajo čast slovenskemu narodu in kroniki slovenske Štajerske! Slovenski Štajerci, junaci na volilnem

tem ti Boga skušaj, a nijsi še pripravljen, da bi mogel pred njegov sodnji stol stopiti.“

„Ne plaši se zavolj mene, srce moje,“ šepče Edoardo, in jo tesno na svoja prsa pritise, — „bolj skrbiš, kakor pa cela stvar zasluži, — vsaj velja denes le jednega zločinca prijeti, ki se je doslej znal vedno svetnej sodnji odtegniti, a ljudij nas je toliko, da bi zajeli lahko celo ladijo. — Tako, ljuba moja Manuela, lahko noč, in Bog naj te čuva.“

Hitro pritise svoja usta na blede, mrzli ustnji lepe deklice, ki se zdaj nij več branila, ter skoči potem skozi dveri in hiti proti čolnu; Manuela pa pade pred podobo križanega na kolena, in zdaj v vročej molitvi za svojega ljubega zalile so jej olajšajoče solze oči; — a strah in skrb ostalo jej je v srci, in tresoča se na celem životu posluša najslabši šum na cesti.

(Dalje prih.)

bojnem polji, junaci na krvavem turškem polji, živeli! Novi slovenski poslanci živeli! —

Tržaška mestna čitalnica.

— (Simpatije?) Stara „Presse“ v večernem listu od srede trdi, da si je kranjski deželni glavar g. Kaltenegger zaradi svoje „nepriustranosti“ pridobil tudi simpatije slovenskega pribivalstva. Mi moramo temu odločno ugovariati. Slovensko prebivalstvo ne vé nič o g. Kalteneggerjevej nepriustranosti, temuč ono vé, da je g. K. jeden glavnih vodjev in agitatorjev one iste nemške stranke na Kranjskem, katera je z znanim pritiskom zastopnike slovenskega prebivalstva v umetno manjšino potisnila, tako, da zdaj v kranjskem zboru majorizirajo zastopniki 20.000 Nemcev, zastopnike 400.000 Slovanov. Potlej o „simpatijah“ govoriti, — je laž in greh dunajskega švabskega novinarja.

— (Volitve na sosednjem nemškem Štajerskem) po kmetih so, kakor iz „Tagesposte“ vidimo, za konservativce dobro izpale. V graškej okolici je voljen fajmošter gospod Zemlič, v Judenburgu. Bärnfeind, v Fürstenfeldu fajmošter Schalhammer in knez Alojz Liechtenstein, v Hartbergu prelat Allinger, v Weitzu baron Gudenus, v Radgoni knez Alfred Liechtenstein, v Lipnici Gustav Lehman in Al. Karlon, v Murau kmet Stadlober, v Stainzu fajmošter Kahr, v Irningu kaplan Wöhr.

— (Iz Celja) se nam na dopisnici poroča 12. sept.: Izvoljena sta gg. Dr. Dominikuš z 183, in Žolgar z 148 glasovi, oddanih glasov je bilo 221. Berks je dobil 27 in in Prosseg 77 glasov. Gospod c. kr. okr. glavar nij kandidiral, vendar so mu vrinili 6 glasov. On se je objektivno obnašal, in nij bil nič pri stranki.

— (Iz Kranja) je prestavljen profesor Artelj v Beljak, profesor Novak pa v Brno.

— (Trideset bolnišničnih barak) bodo postavili, in sicer v Brodu 20 in v Sisku 10. Jako prostorne bodo, in kakor baje kaže plan tudi prav praktične in solidno delane. Delo sta prevzela naša rojaka gg. Luka Tavčar v Ljubljani in Lavrič na Rakeku. Tesanje se vrši na Rakeku, kjer dobodo torej tesarji lahko dela proti dobrej plači. Potrebuje se jih okolo 200 do 300, ker delo mora biti do konca tega meseca gotovo. Dolge bodo barake baje 15 sežnjev in 5 široke.

— (Slovenski pesnik Koseski) je obhajal 12. t. m. svoj 80. rojstveni dan. Matica slovenska mu je pri tej priliki poslala posebno čestitko.

— (Ljubljanski škof g. dr. Pogačar) je v nedeljo in ponedeljek na Vrhniki pa na Bevkah, in v Logatcu birmoval in imel kanonično obiskovanje.

— (Seje ljubljanskega mestnega odbora) 10. t. m. se je z županom vred udeležilo 20 odbornikov. O taksi za ogledovanje mrličev se je določilo obrniti se do deželnega zbora, da bi odslej znašala ta taksa 1 gld., in sicer 50 kr. za ogledanje, in 50 kr. za popis mrličev. — Mestnej babici Antoniji Žan se dovoli 52 gold. miloščine na leto, namesto nje se bode nastavila za babična opravila nova babica z letno plačo 60 gld. — Glede ljudskih učiteljev mestnih se določi, da ima zanje veljati ravno tista postava, kakor za druge ljudske učitelje, če morajo vsled mobilizacije otiti k vojakom. — Mestnemu služabniku Jarneju Marnu, ki je moral otiti k vojakom, se bode služba prihranila, dokler se ne vrne od

vojakov, in dosedanja njegova plača se bode tudi mej tem izplačevala njemu ali njegovemu pooblaščenca. — Vdovi ranjcega mestnega zdravnika Mateja Finca se določi pokojnina 105 gld., vdovi mestnega tesarja Lavrina pa za 3 leta miloščina po 116 gld. 67 kr. na leto. — G. Debevcu se dovoli 20 gld. odškodnine za škodo, ki jo je trpela hiša njegova pri zidanju ljubljaničnih bregov. — Pritožba g. Bučarja zoper prepoved, da ne sme vode, ki se od zelja odceja, spuščati v cestni kanal, se zavrže. — Vodnjak na šentpeterskem predmestju se zdaj še ne bode delal, ker so poskušnje pokazale, da zanj nij pripravnega mesta, in je ob ljubljaničnem obrežju voda še slaběji kakor Ljubljaniča. G. Regali zahteva, da naj se koplje globokeje ravno na istem mestu, ker se bo potem gotovo boljša voda dobila. Gg. Kaltenegger in Bleiweis predlagata, da naj se magistrat dogovori s posestniki vodnjaka, ki ki je v Kravjej dolini, in kaj naj se za občinstvo pridobi. Poročilo odsekovo se vzame na znanje, nasvet Regalija se zavrže, nasvet dr. Bierweisa pa sprejme, in g. poročevalec izreče tolažbo, da nameravajo spod Tivolija vodo napeljati v mesto, in pred franciskansko cerkvijo napraviti vodnjak.

— (Popravek.) V včerajšnjem listu „Slovenskega naroda“ se je v telegramu iz Maribora vrnila pomota, da je bil državni poslanec gospod dr. Vošnjak predsednik „velike“ volilne komisije. Beseda „velike“ naj izostane.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 7. septembra.

(Hudodelstvo veleizdaje.)

(Konec.)

Državni pravdnik v več kot celo uro trajajočem govoru dokazuje krivdo zatožencev. Nikomur nij neznano, kdor časnike čita, da je na Italijanskem stranka, katera hoče odtrgati one avstrijske dežele od naše monarchije, v katerih prebiva tudi nekoliko Italijanov, in jih hoče priklopiti italijanskemu kraljestvu. Osobe, katere so na čelu teh agitacij, državni pravdnik opisuje kot take, ki so umazane preteklosti in jako dvomljivega značaja, in da se pravi italijanski patriotje varujejo s to stranko priti v dotiko. Agitacijo te stranke obsodili so nemški, francoski, angleški, in celo večina italijanskih listov. Ta stranka pa upotrebljuje razne državne praznike italijanskega kraljestva, da snuje v mestih tistih dežel, katere si želé Italijani prisvojiti, kake demonstracije, katere sicer nijso slavnej avstrijskej državi čisto nič nevarne, ki jih je pa vendar treba kaznovati. Nij treba, da bi razmotraval, kaka naroduogospodarska neumnost bi bila, Trst ali Istro odtrgati od Avstrije. Treba je tudi naglasiti, da imajo italijanski prebivalci teh dežel najmanjšo pravico odločevati o prihodnjem osodi teh dežel, kajti večina prebivalcev v teh deželah so Slovani. Državni avstrijski kazenski zakonik skrbi za to, da se nobenemu državljanu niti ruta iz žepa brez kazni ne sme izmakniti, in strogo kaznuje tistega, kateri kaj tako malega ukrade. Jaz mislim, da je tem strožje treba kaznovati tiste, ki pridigujejo, naj se država sama za svoje dežele orepa. Državni pravdnik potem subjektivno dokazuje krivdo zatožencev in upa, da jih bodo porotniki kot Avstrijci krive izpoznali.

Zagovornik dr. Zarnik vpraša svojega klijenta Benattija, ali ga sme slovensko zagovarjati, kar Benati odobri.

Izdatelj in urednik Josip Jarc.

Dr. Zarnik najprej izjavlja, da tudi on ravno tako, kakor g. državni pravdnik zelo obžaluje to, kar dela neka mala stranka na Primorskem. Ali, da je do tega prišlo, ne zdi se mu čudno. Kajti podpiral se je v teh primorskih deželah zmirom le italijanski element proti slovenskemu, na nekorist državi, in cesarskej hiši zvesto udanega slavjanskega elementa. Zdaj pa se hoče to, kar se je leta in leta grešilo, popraviti s policijsko in kazensko roko, a ne bode šlo. Kajti znano je, da pri takih slučajih zmirom pravi zločinci uidejo, napadne pa primejo.

Predsednik opominja tu govornika, naj „pri stvari“ ostane.

Dr. Zarnik še jedenkrat zadnje izjavenje naglašja in navaja kot dokaz Mazzinija, katerega avstrijska policija nij nikdar ujela. Tudi v Kopru se je dalje časa mudil nekov agitator italijanisimov, neki Pzarello, kateri je pa kmalu po onej noči umaknil se v Italijo, tako, da je misliti, da ravno ta je učinil vse demonstracije tiste noči, ne pa denašnja dva zatoženca, ki sta oba izobrazena mlada moža, torej ne bi bila čakala, ako bi bila res one listke nalepila, da bi bili žaudarji po nja prišli, nego bi se bila njim prav lahko v Italijo umaknila. Treba je pa tudi gg. ljubljanskim porotnikom pomisliti, da so za ta slučaj tako rekoč iz nekeve potrebe „aus zweckmässigkeit“ delegirani.

Prvosodnik g. Grčar opomnil je tu dr. Zarnika, da o delegiranju porotnih sodij nima on tu nič govoriti, kajti ta je postavno določena in o postavnih obstoječih določbah nij tu nobednega govora dopuščeno. Dr. Zarnik protestira zoper omejevanje govorniske svobode, in zavrača dalje zatožbo v subjektivnem smislu. Ako se je čin tudi res napravil, nij veleizdajsk, in ne spada pred porotnike, nego kaznovalo naj bi ga bilo c. kr. okrajno glavarstvo, kakor je to uže storilo dvema osobama, ki ste vpili na zdravje Victor Emanuela, in kateri sta bili obsojeni na 14 dni zopora. Dr. Zarnik priporoča končno gorko porotnikom naj stavljeno vprašanje zanikajo.

Zagovornik dr. Moše pravi da je berlinski kongres nekaterim ljudem na Italijanskem glave zmešal, kateri so mislili, da ako zasede Avstrija Bosno in Hrcegovino, da mora dobiti Italija nekoliko avstrijskih dežel. Ta stranka je počela agitacijo, katera pa jej v teh deželah nij nič koristila, nego le škodila, kajti Slovani teh dežel so na mnogih taborih odločno protestirali proti vsakej aneksiji od strani Italije, in minolega 17. avgusta, dan pred rojstvenim dnem našega pr. sv. tlega ce-

sarja zažgalo se je na hribih proti Italiji stoječih na tisoče kresov, ki so priljateljem „Italije irredente“ glasno klicali, da primorski Slovani ne marajo biti nikdar združeni z Italijo, nego da ostanejo zvesti Avstrijci. Zagovornik s subjektivnega stališča zatožbo ometava in konča svoj govor s tem, da izrazi prepričanje, da bodo porotniki kot politično zreli možje, stavljena sebi vprašanja zanikali.

Državni pravdnik odgovarja. Njemu odgovarjata zopet dr. Moše in Zarnik. Zadnji naglašja, da ima obravnava politični pomen, to se vidi iz tega, ker so porotniki delegirani. Za to opazko dobi dr. Zarnik od strani predsednika zopet ostro protivno opombo.

Porotnikom se staviti dve vprašanji. Polure se porotniki posvetujejo in potem naznani njih načelnik g. Domla diš, da so prvo vprašanje zarad veleizdaje z 10 proti 2 glasom zanikali in drugo zarad hudodelstva kajljenja javnega miru in reda s 6 proti 6 glasom zanikali.

Vsled tega se oba zatoženca zatožbe oprostita in takoj iz zopora izpustita, oba do solzginena in zagovornikoma zahvaljevajoča se.

Dunajska borza 13. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gld.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	62	35	„
Zlata renta	71	40	„
1860 drž. posojilo	110	50	„
Akcije narodne banke	790	—	„
Kreditne akcije	232	—	„
London	116	65	„
Napol	9	33	„
C. kr. cekini	5	55	„
Srebro	100	15	„
Državne marke	57	45	„

Mlin!

S tremi kamni, stopami, z žago na stanovitnej vodi, z dvema hišama in s kozolcem, je po prav nizke ceni na prodaj.

Zraven je še posebno pripravno za usnjarijo. Več se izve pri Martinu Bric; zadnja pošta Št. Martin pri Litiji. (303—1)

V sladčarnici Rudolfa Kirbische, na kongresnem trgu v Ljubljani, vzeme se

jeden deček
v poduk. (291—4)

A. Schaffer,
trgovstvo s knjigami,
na mestnem trgu št. 9,
prodaje (289—3)
šolske knjige
za vse učilnice; priporoča torej uljudno svojo zalogo, ter izvršiva naročila najhitreje.

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trnovo št. 2, zaloga vseh potrebosti za urade in kupništvo; zaloga navadnega, pisemskega in zvezalnega papirja. Vse potrebosti za mejevece (inženirje), slikarje in risarje. Najnovije v knjižnici za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdelujejo se tudi monogrami na pisemski papir, vitine karte in pisemske zavitke. (158—79)

Karel S. Till

Roditelji! Oskrbniki!

Pri meni podpisanim dobite vsake velikosti in mere

obleke za dijake.

Tudi raznotere

obleke za otroke

prodajem jako v ceno.

M. Neumann,

v Ljubljani, v Lukman-ovej hiši.

(293—5)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.